T085 TKL 3 (52) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 75-Thứ Lớp Học tt

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 87

GIAÛI THÍCH PHAÅM BAÛY MÖÔI LAÊM (Tieáp): THÖÙ LÔÙP HOÏC

KINH: Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt bieát caùc phaùp laø khoâng coù tính sôû höõu, nhaân boán thieàn, naêm thaàn thoâng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì baïch ñöùc Theá Toân, haøng Boà-taùt môùi hoïc laøm sao ñoái vôùi caùc phaùp khoâng coù tính sôû höõu maø laïi thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn ñeå töø thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn aáy chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt hoaëc môùi ñaàu theo Phaät ñöôïc nghe, hoaëc theo vò Boà-taùt ñaõ cuùng döôøng nhieàu ñöùc Phaät ñöôïc nghe, hoaëc theo A- la-haùn, A-na-haøm, Tö-ñaø-haøm, Tu-ñaø-hoaøn ñöôïc nghe laø vì ngoä ñöôïc lyù khoâng coù sôû höõu neân laø Phaät? Vì ngoä ñöôïc lyù khoâng coù sôû höõu neân laø A-la-haùn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, Tu-ñaø-hoaøn; heát thaûy Hieàn Thaùnh ñeàu vì ngoä ñöôïc lyù khoâng coù sôû höõu neân coù danh xöng. Heát thaûy phaùp höõu vi taïo taùc khoâng coù tính sôû höõu cho ñeán khoâng coù maûy may sôû höõu nhö maûy loâng. Boà-taùt aáy nghe nhö vaäy roài nghó raèng: Neáu heát thaûy phaùp laø khoâng coù tính sôû höõu, vaø vì ngoä ñöôïc lyù khoâng coù sôû höõu neân laø Phaät, cho ñeán vì ngoä ñöôïc lyù khoâng coù sôû höõu neân laø Tu-ñaø-hoaøn thì con seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, neáu khoâng ñöôïc heát thaûy phaùp thöôøng khoâng coù töï tính thì côù sao con khoâng phaùt taâm ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc roài, heát thaûy chuùng sinh haønh theo töôùng coù, con seõ khieán hoï an truù trong tính Khoâng coù sôû höõu? Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt suy nghó nhö vaäy roài phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì ñoä heát thaûy chuùng sinh neân Boà-taùt haønh theo thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn, nhö quaù khöù caùc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 527

Boà-taùt haønh ñaïo ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Haøng Boà-taùt môùi hoïc neân hoïc saùu Ba-la-maät, ñoù laø Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Boà-taùt aáy neáu khi haønh Thí Ba-la-maät, töï haønh boá thí, cuõng daïy ngöôøi boá thí, taùn thaùn coâng ñöùc boá thí, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi haønh boá thí; do nhaân duyeân boá thí aáy cho neân ñöôïc taøi saûn giaøu coù. Boà-taùt aáy xa lìa xan laãn, boá thí cho chuùng sinh uoáng aên, y phuïc, höông hoa, anh laïc, phoøng xaù, ñoà naèm, ñeøn ñuoác, moïi thöù caàn duøng ñeå nuoâi soáng. Boà-taùt haønh trì giôùi boá thí aáy sinh vaøo coõi trôøi coõi ngöôøi ñöôïc toân quyù lôùn; do trì giôùi boá thí aáy neân ñöôïc thieàn ñònh uaån; do boá thí, trì giôùi, thieàn ñònh aáy neân ñöôïc trí tueä uaån, giaûi thoaùt uaån, giaûi thoaùt tri kieán uaån. Boà-taùt aáy nhaân boá thí, trì giôùi, thieàn uaån, trí tueä uaån, giaûi thoaùt uaån, giaûi thoaùt tri kieán uaån neân vöôït quaù ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät maø vaøo ñòa vò Boà-taùt; vaøo ñòa vò Boà-taùt roài ñöôïc nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng; ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng roài Chuyeån phaùp luaân; Chuyeån phaùp luaân roài laáy phaùp ba thöøa ñoä thoaùt chuùng sinh. Nhö vaäy, Boà-taùt do boá thí aáy thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn ñeàu laø khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì töï tính Khoâng coù sôû höõu. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm töï haønh trì giôùi, daïy ngöôøi trì giôùi, taùn thaùn coâng ñöùc trì giôùi, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi trì giôùi. Do trì giôùi neân sinh vaøo coõi trôøi coõi ngöôøi, ñöôïc toân quyù lôùn; thaáy keû ngheøo cuøng thí cho taøi vaät; thaáy ngöôøi khoâng trì giôùi daïy khieán trì giôùi; thaáy ngöôøi loaïn yù daïy khieán thieàn ñònh; thaáy ngöôøi ngu si daïy khieán trí tueä; thaáy ngöôøi khoâng giaûi thoaùt daïy khieán giaûi thoaùt; thaáy ngöôøi khoâng coù giaûi thoaùt tri kieán, daïy khieán giaûi thoaùt tri kieán. Do trì giôùi, thieàn ñònh, trí tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán aáy neân vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, vaøo ñòa vò Boà-taùt; vaøo ñòa vò Boà-taùt roài ñöôïc nghieâm tònh coõi Phaät; nghieâm tònh coõi Phaät roài thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh roài ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng; ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng roài Chuyeån phaùp luaân; Chuyeån phaùp luaân roài laáy phaùp ba thöøa ñoä thoaùt chuùng sinh. Nhö vaäy, Boà-taùt do trì giôùi aáy thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn; caùc vieäc aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp töï tính Khoâng coù sôû höõu. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt töø khi phaùt taâm laïi ñaây töï haønh Nhaãn Ba- la-maät, daïy ngöôøi haønh nhaãn, taùn thaùn coâng ñöùc nhaãn, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi haønh nhaãn; khi haønh Nhaãn Ba-la-maät boá thí cho chuùng sinh ñaày ñuû moïi thöù; daïy khieán trì giôùi, daïy khieán thieàn ñònh cho ñeán giaûi thoaùt tri kieán. Do nhaân duyeân boá thí trì giôùi, thieàn ñònh, trí tueä aáy neân vöôït qua ñòa vò A-la-haùn, Bích-chi Phaät maø vaøo ñòa vò Boà-taùt; vaøo ñòa vò Boà-taùt roài

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 528

ñöôïc nghieâm tònh coõi Phaät; nghieâm tònh coõi Phaät roài thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh; thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh roài ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng; ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng roài Chuyeån phaùp luaân; Chuyeån phaùp luaân roài laáy phaùp ba thöøa ñoä thoaùt chuùng sinh. Nhö vaäy, Boà-taùt do Nhaãn Ba-la-maät thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn; caùc vieäc aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp töï tính Khoâng coù sôû höõu. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm laïi ñaây töï haønh tinh taán, daïy ngöôøi haønh tinh taán, taùn thaùn coâng ñöùc haønh tinh taán, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi haønh tinh taán, cho ñeán caùc vieäc aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc, vì töï tính Khoâng coù sôû höõu. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm laïi ñaây, töï vaøo thieàn, vaøo boán taâm voâ löôïng, vaøo ñònh voâ saéc; cuõng daïy ngöôøi vaøo thieàn, vaøo taâm voâ löôïng, vaøo ñònh voâ saéc; taùn thaùn coâng ñöùc vaøo thieàn, vaøo taâm voâ löôïng, vaøo ñònh voâ saéc; hoan hyû taùn thaùn ngöôøi haønh thieàn, taâm voâ löôïng, ñònh voâ saéc. Boà-taùt aáy truù ôû caùc thieàn, ñònh, taâm voâ löôïng, boá thí cho chuùng sinh moãi moãi ñöôïc ñaày ñuû, daïy khieán thieàn ñònh, trí tueä. Do nhaân duyeân boá thí, thieàn ñònh, trí tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán aáy neân vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät maø vaøo ñòa vò Boà-taùt; vaøo ñòa vò Boà-taùt roài nghieâm tònh coõi Phaät, nghieâm tònh coõi Phaät roài thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh; thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh roài ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng; ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng roài Chuyeån phaùp luaân; Chuyeån phaùp luaân roài laáy phaùp ba thöøa ñoä thoaùt chuùng sinh, cho ñeán caùc vieäc aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc, vì töï tính Khoâng coù sôû höõu. Laïi nöõa, Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm trôû laïi ñaây haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät, boá thí cho chuùng sinh moãi moãi ñaày ñuû, daïy khieán trì giôùi, thieàn ñònh, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán. Boà-taùt aáy khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töï haønh saùu Ba-la-maät, cuõng daïy ngöôøi khieán haønh saùu Ba-la-maät, taùn thaùn coâng ñöùc saùu Ba-la-maät, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi haønh saùu Ba-la-maät. Boà-taùt aáy do nhaân duyeân Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy vaøo söùc phöông tieän neân vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät maø vaøo ñòa vò Boà-taùt; cho ñeán caùc vieäc aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc, vì töï tính Khoâng coù sôû höõu. AÁy goïi laø Boà-taùt môùi phaùt taâm thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn. Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm trôû laïi ñaây, do taâm töông öng vôùi trí Nhaát thieát chuûng, tin caùc phaùp khoâng coù tính sôû höõu, tu saùu nieäm laø nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Taêng, nieäm giôùi, nieäm xaû vaø nieäm thieân.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 529

Theá naøo laø Boà-taùt tu nieäm Phaät? Boà-taùt nieäm Phaät khoâng nieäm qua saéc, khoâng nieäm qua thoï, töôûng, haønh, thöùc. Vì sao? Vì töï tính saéc khoâng coù; töï tính thoï, töôûng, haønh thöùc khoâng coù; neáu phaùp khoâng coù töï tính thì laø khoâng coù sôû höõu. Vì sao? Vì khoâng coù nhôù nghó gì; aáy laø nieäm Phaät. Laïi, Boà-taùt nieäm Phaät khoâng nieäm qua ba möôi hai töôûng, cuõng khoâng nieäm qua

thaân kim saéc, khoâng nieäm qua haøo quang moät tröôïng, khoâng nieäm qua taùm möôi veû ñeïp tuøy hình. Vì sao? Vì thaân Phaät töï tính Khoâng coù; neáu phaùp khoâng coù töï tính thì khoâng coù sôû höõu. Vì sao? Vì khoâng coù nhôù nghó gì; aáy laø nieäm Phaät. Laïi, khoâng neân do giôùi uaån maø nieäm Phaät; khoâng neân do ñònh uaån, trí tueä uaån, giaûi thoaùt uaån, giaûi thoaùt tri kieán uaån maø nieäm Phaät. Vì sao? Vì caùc uaån aáy khoâng coù töï tính; neáu phaùp khoâng coù töï tính thì laø chaúng phaûi phaùp; khoâng coù nieäm gì aáy laø nieäm Phaät. Laïi, khoâng neân do möôøi trí löïc maø nieäm Phaät, khoâng neân do boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung maø nieäm Phaät; khoâng neân do ñaïi töø ñaïi bi maø nieäm Phaät. Vì sao? Vì caùc phaùp aáy khoâng coù töï tính; neáu phaùp khoâng coù töï tính thì chaúng phaûi phaùp; khoâng coù nieäm gì aáy laø nieäm Phaät. Laïi, khoâng neân do möôøi hai nhaân duyeân maø nieäm Phaät. Vì sao? Vì töï tính nhaân duyeân khoâng coù; neáu phaùp khoâng coù töï tính thì chaúng phaûi phaùp; khoâng coù nieäm gì, aáy laø nieäm Phaät. Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân nieäm Phaät, aáy laø Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn. Boà-taùt aáy truù trong thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn coù theå ñaày ñuû boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn, boán nhö yù tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc phaàn, taùm phaàn thaùnh ñaïo, tu haønh tam-muoäi Khoâng, tam muoäi Voâ töôùng, Voâ taùc cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng. Vì chöùng caùc phaùp khoâng coù sôû höõu neân Boà-taùt aáy bieát tính caùc phaùp khoâng coù sôû höõu, trong aáy khoâng coù tính coù, khoâng coù tính Khoâng. Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø Boà-taùt neân tu nieäm phaùp? Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng nieäm phaùp laønh, khoâng nieäm phaùp chaúng laønh, khoâng nieäm phaùp kyù, khoâng nieäm phaùp voâ kyù; khoâng nieäm phaùp theá gian, khoâng nieäm phaùp xuaát theá gian, khoâng nieäm phaùp tònh, khoâng nieäm phaùp baát tònh, khoâng nieäm phaùp thaùnh, khoâng nieäm phaùp phaøm phu, khoâng nieäm phaùp höõu laäu, khoâng nieäm phaùp voâ laäu, khoâng nieäm phaùp raøng buoäc coõi Duïc, phaùp raøng buoäc coõi Saéc, phaùp raøng buoäc ôû coõi Voâ saéc, khoâng nieäm phaùp höõu vi, phaùp voâ vi. Vì sao? Vì töï tính caùc phaùp aáy khoâng coù; neáu phaùp khoâng coù töï tính thì chaúng phaûi phaùp; khoâng coù

nieäm gì, aáy laø nieäm phaùp; ôû trong nieäm Phaùp hoïc tính Khoâng coù sôû höõu cho ñeán ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng. Boà-taùt aáy khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñöôïc phaùp khoâng coù tính sôû höõu, ñoái vôùi tính Khoâng coù sôû höõu aáy chaúng phaûi coù töôùng, chaúng phaûi khoâng coù töôùng. Nhö vaäy, Boà-taùt neân tu nieäm Phaùp, ñoái vôùi phaùp aáy cho ñeán khoâng coù maûy may nieäm, huoáng gì nieäm Phaùp! Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø Boà-taùt neân tu nieäm Taêng? Boà-taùt nieäm Taêng laø vì phaùp voâ vi neân phaân bieät coù chuùng ñeä töû Phaät, trong phaùp aáy cho ñeán khoâng coù maûy may nieäm, huoáng gì nieäm Taêng! Nhö vaäy, Boà-taùt neân nieäm Taêng. Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø Boà-taùt neân tu nieäm giôùi? Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm

trôû laïi ñaây neân nieäm Thaùnh giôùi, giôùi khoâng khuyeát, giôùi khoâng luûng, giôùi khoâng tyø veát, giôùi khoâng tröôïc ueá, giôùi khoâng ñaém tröôùc, giôùi töï taïi, giôùi ñöôïc ngöôøi trí khen, giôùi ñaày ñuû, giôùi ñi theo ñònh; neân nieäm giôùi aáy khoâng coù tính sôû höõu cho ñeán khoâng coù maûy may nieäm, huoáng gì nieäm Giôùi! Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø Boà-taùt neân tu nieäm xaû? Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm trôû laïi ñaây neân nieäm xaû, hoaëc töï mình nieäm xaû, hoaëc nieäm ngöôøi khaùc xaû, hoaëc xaû taøi, hoaëc xaû phaùp, hoaëc xaû phieàn naõo; quaùn caùc xaû aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì nieäm xaû! Nhö vaäy, Boà-taùt neân nieäm xaû. Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø Boà-taùt neân nieäm thieân? Boà-taùt nghó raèng caùc vò trôøi ôû coõi Töù thieân vöông coù tín, coù giôùi, thí, vaên, tueä neân cheát ôû coõi naøy ñöôïc sinh leân coõi trôøi kia. Ta cuõng coù tín, giôùi, thí, vaên, tueä aáy; cho ñeán trôøi Tha hoùa töï taïi coù tín, giôùi, vaên, tueä, neân cheát ôû coõi naøy sinh leân coõi trôøi kia; ta cuõng coù tín, giôùi, vaên, tueä aáy. Nhö vaäy, Boà-taùt neân nieäm thieân. Caùc trôøi aáy khoâng coù tính sôû höõu, coøn khoâng coù maûy may nieäm, huoáng gì nieäm thieân! Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt tu saùu nieäm aáy, aáy goïi laø thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn. Baáy giôø Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp laø khoâng coù tính sôû höõu, thì nieäm saéc cho ñeán thöùc, nhaõn cho ñeán yù, saéc cho ñeán phaùp ñeàu khoâng coù tính sôû höõu; nhaõn giôùi cho ñeán yù thöùc giôùi ñeàu khoâng coù tính sôû höõu; Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät, noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, boán nieäm xöù, cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo, möôøi löïc cuûa Phaät cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng ñeàu khoâng coù tính sôû höõu. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp laø khoâng coù tính sôû höõu thì laø khoâng coù ñaïo, khoâng coù trí, khoâng coù quaû?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 531

Phaät baûo Tu-boà-ñeà: OÂng thaáy tính saéc aáy thaät coù chaêng, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng thaät coù chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Con khoâng thaáy. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu oâng khoâng thaáy caùc phaùp thaät coù, vì sao hoûi caâu aáy? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Con ñoái vôùi phaùp aáy khoâng daùm coù nghi, chæ vì caùc Tyø-kheo caàu Thanh-vaên, Bích-chi Phaät ñaïo, Boà-taùt ñaïo ñôøi sau, caùc ngöôøi aáy seõ noùi nhö vaày: Neáu heát thaûy phaùp laø khoâng coù tính sôû höõu, vaäy thì ai nhô, ai saïch, ai troùi, ai môû...? Vì khoâng bieát khoâng hieåu maø phaù giôùi, phaù chaùnh kieán, phaù oai nghi, phaù ñôøi soáng thanh tònh. Ngöôøi aáy phaù caùc vieäc aáy neân seõ ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Baïch ñöùc Theá Toân! Con sôï ñôøi sau coù caùc vieäc nhö vaäy, cho neân hoûi Phaät. Baïch ñöùc Theá Toân! Coøn con ñoái vôùi caùc phaùp naøy raát tin, khoâng nghi, khoâng hoái. LUAÄN: Tu-boà-ñeà tin thoï lôøi Phaät: Heát thaûy phaùp tuy laø khoâng maø coù theå khôûi leân boán thieàn, naêm thaàn thoâng laø nhöõng ñieàu maø vò ñaïi Boà-taùt gaàn thaønh Phaät coù theå laøm ñöôïc; nay vì chöa bieát haøng môùi phaùt taâm laøm sao haønh cho neân hoûi Phaät: Boà-taùt môùi hoïc laøm sao ñoái vôùi caùc phaùp voán khoâng coù tính sôû höõu maø thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp

höôùng daãn vaø nhôø thöù lôùp haønh aáy maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Vì thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn neân bieát Boà-taùt môùi hoïc tuy traûi qua voâ löôïng kieáp phaùt taâm xong, nhöng vì chöa ngoä ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp, neân ñeàu goïi laø môùi hoïc. Hoûi: Neáu ngöôøi môùi hoïc chæ neân daïy hoï tu boá thí, trì giôùi... côù gì Phaät daïy hoï khieán ñoái vôùi phaùp roát raùo khoâng, khoâng coù sôû höõu tu haønh? Ñaùp: Nay noùi roõ: Vì môùi vaøo phaùp roát raùo khoâng, khoâng coù sôû höõu neân khieán tu haønh theo phaùp khoâng coù sôû höõu. Boà-taùt aáy do roát raùo khoâng, khoâng coù sôû höõu maø hoøa hôïp tu boá thí, trì giôùi; thí nhö treû con uoáng thuoác, caàn coù ñöôøng maät môùi uoáng ñöôïc; theá neân tuy môùi phaùt taâm cuõng quaùn ñöôïc nghóa cuûa "tính Khoâng" saâu xa, khoâng coù loãi. Phaät ñaùp Tu-boà-ñeà: Boà-taùt hoaëc môùi ñaàu theo Phaät nghe, hoaëc theo caùc vò Boà-taùt ñaõ cuùng döôøng nhieàu ñöùc Phaät ñöôïc nghe. Caùc ñöùc Phaät laø, hoaëc quaù khöù, hoaëc hieän taïi; cuùng döôøng nhieàu ñöùc Phaät laø, Boà-taùt Bieán caùt, Quaùn theá aâm, Ñaéc ñaïi theá chí, Vaên thuø sö lôïi, Di laëc... Boán haïng Thaùnh nhaân Thanh-vaên nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Caùc ñöùc Phaät, Thaùnh nhaân ñeàu nhaân nôi khoâng coù sôû höõu neân coù phaân bieät. Thaùnh nhaân tuy coù caùc coâng ñöùc thieàn ñònh... ñeàu vì Nieát-baøn, Nieát-baøn töùc laø töôùng tòch dieät, khoâng coù sôû höõu; theá neân noùi caùc thaùnh nhaân ñeàu nhaân nôi Nieát-baøn maø coù sai khaùc. Heát thaûy phaùp höõu vi taïo taùc vì do

nhaân duyeân hoøa hôïp sinh, khoâng coù thaät tính nhaát ñònh, cho ñeán khoâng coù sôû höõu nhö maûy loâng. Höõu vi coù hai: Moät laø saéc, hai laø voâ saéc. Saéc phaùp phaù hoaïi, phaân taùn cho ñeán vi traàn khoâng coù thaät tính nhaát ñònh. Voâ saéc phaùp cho ñeán khoâng coù thaät tính nhaát ñònh trong moät khoaûnh khaéc. Nghóa phaù nhö tröôùc ñaõ noùi. Boà-taùt theo Phaät, Thaùnh nhaân nghe phaùp aáy, nhöõng ngöôøi khaùc phaàn nhieàu ñem taâm chaáp tröôùc thuyeát phaùp, caùc baäc thaùnh ñem taâm khoâng chaáp tröôùc thuyeát phaùp; theá neân noùi chæ theo thaùnh nhaân nghe. Baáy giôø Boà-taùt thöù lôùp hoïc nghe phaùp aáy, laáy trí so saùnh, quyeát ñònh bieát caùc phaùp roát raùo chaéc chaén khoâng, ñeàu nhaäp vaøo thaät töôùng sôû ñaéc cuûa Phaät, ñoù laø töôùng tòch dieät khoâng hyù luaän. Toâi neáu ñöôïc laøm Phaät hoaëc khoâng ñöôïc laøm, bình ñaúng khoâng sai khaùc. Vì sao? Vì thaät töôùng caùc phaùp khoâng theâm khoâng bôùt, laïi khoâng coù phaùp môùi coù theå ñöôïc; phaùp cuõng khoâng maát. Neáu ñoä chuùng sinh, chuùng sinh roát raùo khoâng; goác ngoïn khoâng theå coù ñöôïc; coâng ñöùc toâi nghe, toâi laøm ñeán khi thaønh Phaät coù löïc thaàn thoâng ñeàu nhö moäng nhö huyeãn, khoâng coù thaät töôùng nhaát ñònh, roát raùo khoâng. Ñöôïc vaø khoâng ñöôïc tuy ñoàng, côù sao toâi khoâng phaùt taâm laøm Phaät? Hoûi: Neáu bieát caùc phaùp roát raùo khoâng, khoâng coù sôû höõu, côù sao laïi noùi: Vì sao toâi khoâng phaùt taâm laøm Phaät? Ñaùp: Roát raùo khoâng, khoâng coù sôû höõu, khoâng chöôùng ngaïi gì, ñaâu ngaên ngaïi phaùt taâm? Laïi nöõa, neáu noùi roát raùo khoâng, döùt caùc hí luaän, thì laøm sao chöôùng ngaïi phaùt taâm? Neáu chöôùng ngaïi töùc laø coù töï

tính, côù sao noùi laø khoâng coù tính sôû höõu? Hoûi: Neáu khoâng chöôùng ngaïi phaùt taâm, thì cuõng neân chaúng chöôùng ngaïi khoâng phaùt taâm, Boà-taùt sao khoâng an truù maø phaùt taâm chòu caùc vieäc khoå nhoïc? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt aáy coù caùc nhaân duyeân neân phaùt taâm, hoaëc vì thaáy nhieàu thaân thuoäc tri thöùc, khoâng nghe, khoâng bieát, khoâng ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp; theá neân ñôøi nay ñôøi sau chòu caùc khoå naõo. Ta may maén coù löïc, coù theå khieán caùc ngöôøi aáy ñöôïc lìa khoå; thí nhö ngöôøi gaëp ñöôïc thuoác hay, baø con tri thöùc chòu beänh khoå, laøm sao khoâng ñem cho? Theá neân Boà-taùt tuy bieát phaùp tính Khoâng coù sôû höõu, nhöng vì baø con cho neân phaùt taâm, laøm lôïi ích chuùng sinh. Boà-taùt laïi nghó raèng: Ta tuy nghe thaät töôùng caùc phaùp maø taâm chöa thaâm nhaäp, chöa coù thieàn ñònh, trí tueä chöa thuaàn thuïc, chòu caùc khoå naõo, theá neân phaùt taâm caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, nhoùm caùc coâng ñöùc, vì khoâng coù phaùp sôû höõu thuû chöùng, töï vì mình, cuõng vì ngöôøi khaùc. Boà-taùt aáy laïi nghe nghóa Ñaïi thöøa saâu xa, truù trong nghóa chuùng sinh bình ñaúng, phaùp bình

ñaúng, khoâng coù taâm sai khaùc coù theå ñöôïc laøm Phaät. Tuy ñoái vôùi ngöôøi bình thöôøng vaø ngöôøi oaùn haän maø ñeàu nhö nhau khoâng coù taâm sai khaùc. Vì sao? Vì Boà-taùt duøng taâm roát raùo khoâng laøm cho phieàn naõo yeáu moûng, ngöôøi oaùn keû thaân bình ñaúng, nghó raèng: Oaùn thaân khoâng coù nhaát ñònh, vì nhaân duyeân neân thaân thaønh oaùn, oaùn thaønh thaân. Do nhaân duyeân lôùn aáy ñaày ñuû Nhaãn Ba-la-maät, neân ñöôïc laøm Phaät. Do gì maø ñöôïc? Do nhaãn nhòn oaùn gheùt. Vì vaäy Boà-taùt aáy xem keû oaùn nhö ngöôøi thaân. Thí nhö muoán ñi qua ñöôøng hieåm neân phaûi kính trong ngöôøi daãn ñöôøng; laïi nhö thaày thuoác hay, tuy ngheøo heøn maø vì quyù hieám neân troïng voïng. Nhö vaäy, suy nghó, truø löôïng, phaân bieät ngöôøi bình thöôøng, ngöôøi oaùn haän tuy ñoái vôùi ta voâ duïng, nhöng vì nhaân duyeân Phaät ñaïo, theá neân phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. AÁy laø moät caùch thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp ñaïo; vì theá neân laáy sôû haønh cuûa Boà-taùt quaù khöù laøm chöùng. Hoûi: Thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp ñaïo coù gì sai khaùc? Ñaùp: Coù ngöôøi hoûi: Khoâng coù sai khaùc, hoaëc haønh, hoaëc hoïc, hoaëc ñaïo thì nghóa moät maø töø ngöõ khaùc nhau. Coù ngöôøi noùi: Môùi ñaàu laø haønh, chính giöõa laø hoïc, cuoái cuøng laø ñaïo. Haønh laø boá thí, hoïc laø trì giôùi, ñaïo laø trí tueä. Laïi, haønh laø trì giôùi, hoïc laø thieàn ñònh, ñaïo laø trí tueä. Laïi, haønh laø chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng; hoïc laø chaùnh tinh taán, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh; ñaïo laø chaùnh kieán, chaùnh tö duy. Taùm vieäc aáy tuy goïi laø ñaïo, nhöng phaân bieät coù ba phaàn: Chaùnh kieán laø theå cuûa ñaïo, phaùt khôûi ñaïo aáy laø chaùnh tö duy, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng; giuùp ích cho chaùnh kieán neân goïi laø haønh; chaùnh tinh taán, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh coù theå thaønh töïu chaùnh kieán, laøm cho kieân coá, aáy goïi laø hoïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Thí Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät goïi laø haønh, vì môùi vaøo ñaïo; Giôùi Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät goïi laø hoïc, taâm ngöôøi thöôøng theo naêm duïc khoù

caám cheá, khoâng giaây phuùt naøo döøng nghæ, daàn daàn duøng Giôùi Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät cheá phuïc taâm aáy neân goïi laø hoïc; Nhaãn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät goïi laø ñaïo. Vì sao? Vì nhaãn laø haønh, Baùt-nhaõ laø trí tueä; haønh vaø trí tueä ñaày ñuû goïi laø ñaïo; thí nhö ngöôøi coù maét coù chaân tuøy yù ñi laïi. Nhö vaäy coù ba vieäc sai khaùc. Hoûi: Sao goïi laø thöù lôùp? Ñaùp: Vì yù Tu-boà-ñeà: Neáu heát thaûy phaùp laø khoâng coù sôû höõu thì Boà- taùt môùi phaùt taâm ñoái vôùi phaùp khoâng aáy laøm sao coù theå laàn löõa thöù lôùp hoïc? Vì theá neân noùi thöù lôùp. Caùc phaùp tuy Khoâng, khoù hieåu, song vì thöù lôùp maø ñöôïc söùc haønh neân coù theå ñöôïc thaønh töïu; thí nhö leo thang, töø baäc moät laàn leân choã cao tuy khoù maø cuõng coù theå ñeán ñöôïc. Thöù lôùp haønh laø boán caùch haønh saùu Ba-la-maät, nhö trong kinh naøy noùi: Töï mình haønh

boá thí, daïy ngöôøi haønh boá thí, taùn thaùn coâng ñöùc haønh boá thí, hoan hyû taùn thaùn ngöôøi haønh boá thí. Kheùo nhoå goác xan tham, öa thích Thí Ba-la-maät, töø bi ñoái vôùi chuùng sinh, thoâng suoát thaät töôùng caùc phaùp, do nhaân duyeân aáy neân coù theå haønh boán caùch boá thí. Hoaëc coù ngöôøi töï mình haønh boá thí, chaúng theå daïy ngöôøi khaùc boá thí, hoaëc sôï ngöôøi khaùc giaän, hoaëc sôï vì mình daïy boá thí cho laø coù aân; vì caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân khoâng theå daïy ngöôøi boá thí. Hoaëc coù ngöôøi daïy ngöôøi ta boá thí maø töï mình khoâng theå boá thí, hoaëc coù ngöôøi taùn thaùn coâng ñöùc boá thí, khuyeân ngöôøi khaùc boá thí maø töï mình khoâng theå boá thí; hoaëc coù ngöôøi töï mình boá thí, cuõng daïy ngöôøi boá thí, taùn thaùn coâng ñöùc boá thí, nhöng thaáy ngöôøi khaùc boá thí thì khoâng theå hoan hyû. Vì sao? Vì hoaëc thaáy ngöôøi phaù giôùi, ngöôøi aùc haønh boá thí maø khoâng öa thaáy; coù ngöôøi öa thaáy thí chuû maø khoâng taùn thaùn. Vì taø kieán aáy neân khoâng bieát ñöôïc quaû boá thí. Nhö vaäy, moãi moãi khoâng theå ñaày ñuû. Boà-taùt vì taâm ñaïi bi, raát öa phaùp laønh neân coù theå haønh boán vieäc nhö vöøa noùi. Boà-taùt neáu chæ töï mình boá thí, khoâng daïy ngöôøi boá thí thì ngöôøi ñöôïc thí chæ coù theå ñöôïc chuùt lôïi ích ñôøi nay. Chuùng sinh aáy tuøy nghieäp nhaân duyeân ñoïa vaøo choã ngheøo cuøng, theá neân Boà-taùt daïy chuùng sinh raèng: Ta khoâng tieác taøi vaät, tuy ta thí cho ngöôi nhieàu, ngöôi cuõng khoâng ñöôïc ñem theo ñeán ñôøi sau; ngöôi nay haõy töï thöïc haønh thì ñôøi sau môùi töï mình ñöôïc lôïi ích. Ñem coâng ñöùc thaät cuûa boá thí moãi moãi daïy chuùng sinh thöïc haønh boá thí, thaáy ngöôøi haønh boá thí tuy hoï laø keû phaù giôùi, ngöôøi aùc, nhöng chæ nghó ñeán coâng ñöùc do taâm toát boá thí cuûa hoï maø khoâng nghó ñeán caùi aùc cuûa hoï, theá neân hoan hyû taùn thaùn. Laïi nöõa, thaáy Tam baûo coù ruoäng phöôùc voâ taän, boá thí vaøo trong ñoù neân phöôùc ñöùc khoâng cuøng taän, cho ñeán khi thaønh Phaät ñaïo, xem thaáy coâng ñöùc voâ taän trong ñôøi vò lai kia cho neân hoan hyû. Thöïc haønh boán caùch boá thí aáy thì ñôøi ñôøi ñöôïc giaøu coù taøi saûn, Boà-taùt aáy tuy khoâng vì giaøu coù taøi vaät maø boá thí, chöa ñaày ñuû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc vaø saùu Ba-la-maät, nhöng ôû khoaûng trung gian aáy giaøu coù taøi saûn töï ñeán; thí nhö ngöôøi vì luùa neân gieo luùa, rôm raï töï ñeán. Boà-taùt khi ñöôïc quaû baùo coù taøi vaät, lìa taâm xan tham, theo yù

chuùng sinh maø boá thí, caàn aên thì cho aên... Hoûi: Boà-taùt khi boá thí, tröôùc tieân thí cho ngöôøi naøo? Ñaùp: Boà-taùt tuy vì chuùng sinh khôûi taâm ñaïi bi, song Boà-taùt boá thí tröôùc tieân cuùng döôøng Phaät, Boà-taùt, A-la-haùn vaø caùc Thaùnh nhaân; neáu khoâng coù Thaùnh nhaân thì thöù lôùp boá thí cho ngöôøi trì giôùi, tinh taán, thieàn ñònh, trí tueä, ly duïc; neáu khoâng coù caùc ngöôøi naøy thì thí cho caùc ñeä töû xu- aát gia cuûa Phaät; neáu khoâng coù ngöôøi naøy thì boá thí cho ngöôøi thoï trì nguõ giôùi, tu möôøi thieän ñaïo vaø thoï trì tam quy giôùi moät ngaøy; neáu khoâng coù

ngöôøi naøy thì thí cho haïng ngöôøi bình thöôøng chaúng phaûi chaùnh, chaúng phaûi taø; neáu khoâng coù ngöôøi naøy thì boá thí cho ngöôøi aùc taïo toäi nguõ ng-hòch vaø suùc sinh, khoâng theå khoâng cho. Boà-taùt laáy vieäc boá thí nhieáp thuû heát thaûy chuùng sinh. Coù ngöôøi noùi: Neân tröôùc tieân boá thí cho ngöôøi taïo toäi nguõ nghòch döùt thieän caên, ngöôøi ngheøo cuøng, giaø beänh, haï tieän, haønh khaát, cho ñeán suùc sinh; thí nhö ngöôøi meï hieàn coù nhieàu con, tröôùc tieân nghó ñeán ñöùa oám yeáu, beänh hoaïn, caáp cho söï caàn duøng; laïi nhö Boà-taùt vì thaáy coïp ñoùi muoán aên con mình neân ñem thaân boá thí. Hoûi: Vì sao neân tröôùc heát boá thí cho caùc haïng nhö vaäy? Ñaùp: Vì heát thaûy chuùng sinh ñeàu laø ruoäng phöôùc cuûa Boà-taùt. Vì sinh taâm ñaïi bi, Boà-taùt thöôøng muoán ñem Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thí cho chuùng sinh, huoáng gì côm aùo maø coøn coù phaân bieät! Laïi, Boà-taùt ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn bình ñaúng khoâng sai khaùc, ngöôøi chöa ñöôïc Voâ sinh nhaãn hoaëc taâm töø bi nhieàu, hoaëc taâm phaân bieät nhieàu, hai taâm aáy khoâng theå ñoàng haønh. Ngöôøi coù taâm töø bi nhieàu tröôùc tieân boá thí cho ngöôøi ngheøo cuøng, hung aùc, nghó raèng: Gieo vaøo ruoäng phöôùc ñöôïc quaû baùo tuy lôùn, song vì loøng thöông xoùt chuùng sinh neân tröôùc tieân laøm lôïi ích cho ngöôøi ngheøo cuøng. Nhö vaäy, thöûa ruoäng tuy khoâng toát, nhöng do loøng töø bi neân ñöôïc quaû baùo lôùn. Ngöôøi coù taâm phaân bieät nhieàu nghó raèng: Chö Phaät coù voâ löôïng coâng ñöùc neân tröôùc tieân cuùng döôøng Phaät, vì phaân bieät caùc phaùp, chaáp tröôùc thaân Phaät neân taâm nhoû. Taâm tuy nhoû maø ruoäng phöôùc lôùn neân coâng ñöùc cuõng lôùn. Neáu hieåu ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp, vaøo trong söùc phöông tieän cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì taâm ñöôïc töï taïi, caû hai vieäc cuøng laøm, thöông xoùt chuùng sinh vaø xem chuùng sinh nhö Phaät. Nhö vaäy, Boà-taùt tuøy theo nhaân duyeân maø haønh boá thí. Hoûi: Vì sao kinh khoâng noùi cho côm cho aùo maø noùi caàn aên thì cho aên? Ñaùp: Coù ngöôøi caàn aên laïi cho uoáng, caàn uoáng laïi cho aùo, vì khoâng vöøa yù ngöôøi laõnh thoï neân phöôùc ñöùc ít. Vì theá noùi caàn aên thì cho aên. Hoûi: Coù ngöôøi hoaëc hoå theïn hoaëc sôï, tuy coù caàn duøng maø khoâng theå noùi ra, laøm sao bieát hoï caàn gì? Ñaùp: Boà-taùt xem töôùng maïo hoï, theo luùc caàn duøng vaø theo choã nghi; hoaëc coù taâm bieát taâm ngöôøi khaùc caàn gì, theo yù hoï ñem cho. Nhaân boá thí aáy ñöôïc thaønh töïu giôùi uaån. Laïi nghó raèng, ta thöông xoùt chuùng sinh, ñem aùo vaø thöùc aên boá thí lôïi ích raát ít, chaúng baèng trì giôùi, thöôøng ñem söï khoâng naõo haïi, khoâng sôï haõi thí cho chuùng sinh.

Boà-taùt truù trong vieäc trì giôùi aáy, vì thuû hoä giôùi neân sinh ñònh uaån, vì taâm thanh tònh khoâng taùn loaïn neân sinh tueä uaån; khoâng hí luaän, boû taâm chaáp tröôùc töôùng tueä aáy, do

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 536

tueä aáy phaù söï troùi buoäc cuûa caùc phieàn naõo, ñöôïc giaûi thoaùt uaån; thaáy bieát roõ raøng, ñaõ chöùng giaûi thoaùt neân goïi laø giaûi thoaùt tri kieán uaån. Ngöôøi aáy do nhaân duyeân tröôùc tieân haønh boá thí vaø thaønh töïu naêm uaån neân vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät maø vaøo ñòa vò Boà-taùt. Hoûi: Boà-taùt neân haønh saùu Ba-la-maät vaøo ñòa vò Boà-taùt, côù sao trong ñaây noùi naêm uaån? Ñaùp: Phaùp tuy moät maø vì danh töø khaùc nhau neân noùi naêm uaån, khoâng loãi. Ngöôøi aáy töø moät Ba-la-maät muoán phaùt khôûi caùc Ba-la-maät khaùc, laáy boá thí laøm chuû nhö ñaõ noùi. Giôùi uaån laø Thí Ba-la-maät, Ñònh uaån, Giaûi thoaùt uaån laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Khi haønh caùc Ba-la-maät coù theå nhaãn caùc vieäc khaùc, goïi laø Nhaãn Ba-la-maät; coù theå phaùt khôûi caùc Ba-la-maät khoâng ngöøng nghæ, aáy goïi laø Taán Ba-la-maät. Hoûi: Neáu nhö vaäy, côù sao khoâng chæ noùi teân caùc Ba-la-maät maø noùi naêm uaån? Ñaùp: Ngöôøi aáy muoán vaøo ñòa vò Boà-taùt khoâng chæ do trì giôùi, thieàn ñònh ñöôïc hoøa hôïp chuùng giôùi, thanh tònh giôùi, voâ taän giôùi. Noùi toùm laïi laø thu nhieáp heát thaûy giôùi goïi laø giôùi uaån; coù theå phaù phieàn naõo, vöôït qua Nhò thöøa, vaøo ñòa vò Boà-taùt. Thí nhö moät ngöôøi, hai ngöôøi khoâng goïi laø ñoäi quaân; hoøa hôïp nhieàu ngöôøi môùi thaønh ñoäi quaân, coù theå phaù tan oaùn ñòch; caùc uaån cuõng nhö vaäy. Boà-taùt töï ñöôïc ñònh uaån... cuõng khieán chuùng sinh ñöôïc; aáy goïi laø Boà-taùt giaùo hoùa chuùng sinh. Giaùo hoùa chuùng sinh roài, ñem coâng ñöùc cuûa mình vaø cuûa chuùng sinh ñeàu hoài höôùng, laøm nghieâm tònh coõi Phaät; ñuû hai phaùp aáy töùc ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng, Chuyeån phaùp luaân, ñem phaùp ba thöøa ñoä chuùng sinh; aáy goïi laø Boà-taùt thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn. Tröôùc thoâ sau teá, tröôùc deã sau khoù, daàn daàn taäp hoïc goïi laø thöù lôùp. Naêm Ba-la-maät kia cuõng neân theo nghóa phaân bieät. Caùc phaùp tính tuy khoâng coù sôû höõu maø tuøy theo theá tuïc ñeá thi haønh, vì phaù ñieân ñaûo vaäy. Laïi nöõa, saùu nieäm laø nieäm Phaät... aáy laø ban ñaàu thöù lôùp haønh, do deã haønh deã ñöôïc. Hoûi: Trong saùu nieäm cuõng noùi khoâng do saéc nieäm Phaät, côù sao noùi raèng deã? Ñaùp: Coù phaùp cuøng haønh neân goïi laø deã; ví nhö uoáng thuoác ñaéng, nhôø coù maät thì uoáng deã. Nghóa saùu nieäm nhö trong phaåm ñaàu ñaõ noùi roäng. Saùu Ba-la-maät, saùu nieäm... nhu nhuyeán deã haønh, khoâng sinh taø kieán; Boà-taùt thöù lôùp hoïc. Coøn ba moân giaûi thoaùt... phaûi suy nghó, truø löôïng; suy nghó, truø löôïng hoaëc coù khi sinh taø kieán neân khoâng noùi. Trong ñaây Tu-boà-ñeà naïn hoûi: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu thaät khoâng

coù sôû höõu, thì laøm sao coù thöù lôùp haønh, thöù lôùp hoïc, thöù lôùp höôùng daãn? Phaät hoûi ngöôïc laïi Tu-boà-ñeà: OÂng duøng trí tueä Thanh-vaên thaáy saéc coù thaät phaùp nhaát ñònh chaêng? Ñaùp: Con khoâng thaáy saéc... chæ töø nhaân

duyeân hoøa hôïp maø giaû coù teân saéc, chöù khoâng coù thaät töôùng nhaát ñònh, laøm sao noùi coù? Phaät noùi vôùi Tu-boà-ñeà: Neáu oâng khoâng thaáy thaät coù nhaát ñònh, thì vì sao ñem thöù lôùp naïn hoûi veà Khoâng, maø phaùp thöù lôùp khoâng heà lìa nôi Khoâng? Baáy giôø Tu-boà-ñeà môùi hieåu roõ raøng, neân noùi: Con khoâng nghi gì, chæ vì ngöôøi caàu ba thöøa trong töông lai nghe Phaät noùi Khoâng, khoâng coù tính sôû höõu; do toäi naëng, trí ñoän neân chaáp thuû töôùng. Khoâng beøn nghi ai nhô, ai saïch. Keû aùc phaøm phu côù sao goïi laø nhô? Ngöôøi xuaát gia ñaéc ñaïo goïi laø saïch? Ngöôøi aáy khoâng hieåu nghóa saâu cuûa Phaät noùi, vì vieäc gì maø noùi? Chaáp tröôùc caùi Khoâng aáy neân noùi caàn gì, trì giôùi laøm chi? Do nhaân duyeân aáy lieàn sinh taø kieán, phaù chaùnh kieán; vì phaù chaùnh kieán neân vì chuùt nhaân duyeân maø phaù giôùi, phaù oai nghi, khoâng chuùt kieân sôï. Ngöôøi xuaát gia soáng nhôø haøng baïch y beøn voïng ngöõ caàu lôïi döôõng côm aùo, phaù chaùnh maïng. Gieo caùc toäi aáy neân ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc naëng hôn keû baïch y. Thaáy coù söï loãi aáy neân hoûi Phaät: Con ñaõ ñaéc ñaïo, ñoái vôùi caùc phaùp khoâng laõnh thoï gì, laïi thöôøng nghe Phaät noùi veà phaùp Khoâng, laøm sao con hí luaän sinh nghi? Laïi con thöôøng tu Voâ traùnh tam-muoäi, vì thöông xoùt chuùng sinh cho neân hoûi Phaät.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.